

CONGRES

Ruimte voor middenveld

– GOEDGEKEURDE CONGRESTEKST 2026 –

INLEIDING

Alle organisaties¹ van de Beweging pleiten voor een samenleving zonder uitsluiting van welke aard ook, waar iedereen een kwaliteitsvol leven kan leiden, waar iedereen zich veilig voelt. Een samenleving die rechtvaardig, duurzaam, inclusief, en democratisch is. In een wereld die voortdurend in verandering is, is dat een permanente opdracht.

Hierin nemen we verschillende rollen op:

Als mede-stichters van de welvaartsstaat voelen we ons verantwoordelijk om de sociale bescherming voor de huidige, en ook voor toekomstige generaties op een hoog niveau te houden.

Als actieve partners in het sociaal overlegmodel zijn we mee verantwoordelijk voor het goed functioneren ervan en het onderhandelen van sterke akkoorden.

Als dienstverleners is het onze verantwoordelijkheid om een toegankelijke en kwaliteitsvolle dienstverlening aan te bieden aan onze leden en klanten.

Als socio-cultureel middenveld zetten we ons samen met duizenden vrijwilligers in voor een warme samenleving. Vele kleine en grote initiatieven, vaak gedragen door vrijwilligers, maken in de samenleving voor vele duizenden mensen het verschil.

Als belangenbehartigers emanciperen we mensen en leren we hen zich te organiseren. We stimuleren mensen en organisaties om het beleid op alle niveaus te bevragen en te inspireren. Via overleg komen we tot gedragen standpunten, die we vervolgens via beleidsbeïnvloeding trachten te realiseren.

Als politiserende organisatie willen we informeren, context bieden en kritisch denken versterken waardoor we ambassadeurs vormen die mee het debat kunnen voeren en de democratie versterken.

Als netwerk brengen we vrijwilligers, geëngageerde burgers, organisaties, politici en bestuurders samen om met vereende krachten concrete verandering te brengen.

De Beweging is actief in alle domeinen van onze samenleving. Ze zet zich in om zowel lokaal als internationaal van de wereld een betere plek te maken. We hebben dat altijd kunnen doen mede dankzij de steun van politici, die mee duizenden initiatieven, van klein tot groot, van lokaal tot internationaal, mogelijk maakten. Dat samenspel tussen middenveld en politiek is en blijft belangrijk om ook in de toekomst te kunnen inspelen op nieuwe noden in de samenleving.

¹ ACV, CM, Familiehulp, Femma, Internationaal Comité, KAJ, Okra, Pasar, Raak, Samana, WSM, Arktos, Felies, Groep Intro, Pax Christi, Welzijnszorg

Intussen waait er van het internationale tot het lokale niveau een rechtse wind, die ook in ons land partijen inspireert om de historisch opgebouwde realisaties van middenveldorganisaties uit te hollen en de democratie te verzwakken. Ook de geopolitieke context duwt ons momenteel in een ongeziene wapenwedloop met mogelijks sociale afbraak tot gevolg. Het riskeert ons samenlevingsproject aan te tasten. Samen met andere middenveldorganisaties zullen we blijven strijden tegen krachten van polarisering en extremisme, en zullen we de rechtsstaat, de vrede en de democratie verdedigen. We zetten ons actief in om ons samenlevingsmodel te realiseren, door te ondernemen, politiserend te werken, te innoveren, te experimenteren, actie te voeren en mensen te verenigen. We verdedigen de belangen van werknemers, leden, gepensioneerden, militanten, zieken en kwetsbaren, en we stimuleren en ondersteunen vrijwilligers om zich in te zetten voor hun medemensen en voor vredesopbouw. We kiezen voor positieve communicatie, maar durven onrechtvaardigheid die we zien te benoemen en we formuleren een tegenstem als vaker opduikende denkbeelden te eenzijdig of ongenueanceerd blijken.

Onze maatschappijvisie erkent de realiteit van individualisering en neo-liberalisering. Als netwerk bieden we een sociaal alternatief dat mensen verbindt, solidariteit versterkt en ruimte geeft voor zingeving. We creëren nieuwe vormen van engagement die inspelen op persoonlijke autonomie én collectieve kracht. Zo bouwen we samen aan een samenleving waarin vrijheid en verbondenheid hand in hand gaan.

Als sterk netwerk hebben we een streepje voor. Met dit strategisch congres zetten we verdere stappen richting vernieuwing en interne samenwerking, en zoeken we medestanders in de samenleving om onze slagkracht te verhogen en onze doelstellingen te realiseren. We reiken de hand naar nog niet verbonden middenveldorganisaties om de krachten te bundelen, om ook de stem van nieuwe groepen in de samenleving binnen te brengen en samen met het netwerk van beweging.net te werken aan een sociale, duurzame en democratische samenleving.

HOOFDSTUK 1.

RUIMTE MAKEN VOOR EEN ASSERTIEF MIDDENVELD

CONTEXT

Het middenveld staat sterk onder druk, niet alleen in België, maar overal in de wereld. De inperking van de ruimte en de bedreiging van het middenveld zetten de democratie onder druk op nationaal, regionaal en internationaal niveau. Wij blijven overtuigd van een model waarbij alle vormen van middenveld, zoals verenigingen, vakbonden, mutualiteiten, ngo's, non-profitorganisaties mee instaan voor de organisatie van onze samenleving.

Het middenveld in België neemt een unieke positie in tussen overheid en markt, waarbij burgers en organisaties zelf initiatieven kunnen ontwikkelen om tegemoet te komen aan de noden en verwachtingen in de samenleving en waarbij de overheid dit op allerlei manieren mogelijk maakt. Het biedt mensen kansen op zelfontplooiing en emancipatie. Ook al wordt het middenveld de laatste jaren door politieke partijen in het defensief geduwd en gedwongen tot een innovatie van haar financierings- en samenwerkingsmodellen en branding, blijven we dit model in al zijn diversiteit op vlak van methodieken, financieringsmodellen en juridische structuren verdedigen. Het middenveld heeft een duidelijke meerwaarde voor de samenleving.

Ook de macht van klassieke en digitale media, en sociale netwerken zet het middenveld onder druk. De publieke opinie wordt steeds meer gestuurd door algoritmes en commerciële belangen, waardoor de stem van het middenveld dreigt te verzwakken. Het middenveld moet zich ook organiseren in de digitale ruimte en een tegenmacht vormen tegen polarisering, fake news en commerciële beïnvloeding.

Het middenveld vormt een sterke weerbare tegenmacht tegen machtige lobby's en polariserende krachten. Het is flexibel genoeg om in te spelen op nieuwe uitdagingen en vormt een belangrijke buffer tegen polarisering en extremisme in de samenleving en de politiek. Het verdedigt de rechtsstaat en houdt de democratie mee overeind. Want de afbrokkeling van onze democratie roept vele vragen op bij wie aan de zijlijn van onze maatschappij staat, en maar al te vaak om betrokkenheid roept.

Diversiteit in de samenleving moet terug te vinden zijn in een divers middenveld, om zo te kunnen voldoen aan de noden van een inclusieve samenleving en te luisteren naar en samen te werken met stemmen die minder goed worden gehoord.

Zowel reeds lang bestaande als nieuw opgerichte middenveldorganisaties, samen met diverse burgerinitiatieven, zijn onmisbare partners in een sterke democratie. Hun actieve betrokkenheid en overlegcultuur zorgt ervoor dat beleid gedragen wordt door dialoog en samenwerking, en voorkomt dat beslissingen eenzijdig of autoritair worden opgelegd. Vanuit een duidelijke maatschappijvisie zullen we samen met lokale en internationale spelers, met de maatschappelijk leiders, onze plaats in het debat opeisen.

De Beweging is een belangrijk onderdeel van dat middenveld in Vlaanderen. De organisaties en de partners van de Beweging zijn actief op diverse beleidsdomeinen en werken op hun beurt weer veel samen met andere middenveldspelers. Samen vormen we een sterk sociaal middenveld. Door de krachten te bundelen kunnen we, vanuit een positieve maatschappijvisie, ook in de toekomst een relevante actor blijven in het Vlaamse en Brusselse landschap. Vanuit onze participatieve visie op mens en maatschappij, willen we als netwerk blijven bijdragen aan een meer sociale, duurzame, democratische en inclusieve samenleving, zowel offline als online.

WE MAKEN WERK VAN VOLGENDE PUNTEN:

- 1. Beleidsvoorstellen en onderzoek ter versterking van middenveld-organisaties**
- 2. Een sterke participatie van vrijwilligers en middenveldorganisaties in de samenleving, in de democratie, op het werk, in de instellingen en in het beleid**
- 3. Diversiteit als het nieuwe normaal**
- 4. Een strategie rond juridisch procederen**
- 5. Een sterk wervend sociaal verhaal**

WERKPUNT 1. Beleidsvoorstellen en onderzoek ter versterking van middenveldorganisaties

De context waarin organisaties werken werd de afgelopen decennia steeds meer gejuridiseerd en gecontroleerd. De administratieve verplichtingen en de rapporteringsverplichtingen namen toe, evenals het aandeel project- en resultaatsfinanciering t.o.v. structurele financiering. Daarnaast kwam de financiering van organisaties onder druk te staan door toenemende wetgeving, die vaak vanuit een 'gelijk speelveld'-gedachte, middenveldorganisaties laat concurreren met de commerciële markt.

Het middenveld heeft nood aan een eigen kader dat de specifieke waarden en de duurzaamheid van het middenveld-model erkent, en de voordelen ten opzichte van zuiver commerciële initiatieven enerzijds of overheidsinitiatieven anderzijds benadrukt. Middenveldorganisaties verdienen hun plaats in de samenleving en daar hoort ook wetgeving bij die middenveldorganisaties erkent, kansen biedt en beschermt in hun werking en financiering. De organisaties van de Beweging willen die plaats ook actief opeisen, niet enkel door het steunen en ontwikkelen van een theoretisch kader, maar ook door concrete acties, zoals het participeren aan internationale netwerken, het uitwisselen van standpunten, het formuleren van beleidsvoorstellen,

- **1.1** We steunen onderzoek dat de unieke plaats en meerwaarde van middenveldorganisaties en hun doelstellingen kwalitatief en kwantitatief in kaart brengt en pistes aanreikt om deze te versterken. We vertalen de resultaten naar onze achterban en de brede samenleving, creëren er draagvlak voor en implementeren de bevindingen in onze werking.
- **1.2** We maken werk van een specifiek kader voor Civil Society Organisations (CSO) dat middenveldorganisaties vanuit een Europese context beschermt in hun werking en financiering.

- **1.3** We brengen, waar haalbaar en relevant de impact van beleidsvoornemens en beleidsbeslissingen op middenveldorganisaties, en bij uitbreiding op non-profitorganisaties, in kaart.
- **1.4** We gaan in overleg met betrokken politici en ageren wanneer wets- en beleidsvoorstellen, bedoeld of onbedoeld, leiden tot een inperking van de rol van het middenveld op vlak van themakeuze, standpunten, doelgroep, actiemiddelen,...
- **1.5** We doen zelf assertief voorstellen voor regelgeving die de positie van middenveldorganisaties versterkt.
- **1.6** De organisaties van de Beweging connecteren met middenveldorganisaties over de taal- en landsgrenzen heen, om elkaar te inspireren en te versterken op vlak van de actuele (internationale) maatschappelijke uitdagingen en over de krimpemde ruimte voor het middenveld.

WERKPUNT 2. Een sterke participatie van onze vrijwilligers en middenveldorganisaties in de samenleving, in de democratie, op het werk, in de instellingen en in het beleid

We blijven als Beweging geloven in de kracht van participatieve democratie en actieve burgerparticipatie. Het is onze overtuiging dat we tot een hogere levenskwaliteit voor mensen komen als burgers, werknemers en vrijwilligers zelf initiatief kunnen nemen en hiervoor erkend en ondersteund worden door het beleid. We zijn er eveneens van overtuigd dat we tot een beter en meer gedragen beleid komen als betrokken middenveldorganisaties en geëngageerde burgers geconsulteerd worden en als de plaats van minderheidsgroepen en experts in het debat erkend wordt. Goed beleid maak je niet vanuit een ivoren toren, maar door het organiseren van brede betrokkenheid en participatie, waarbij diverse belangen en doelgroepen aan bod kunnen komen.

- **2.1** We versterken en bewaken onze rol en positie in het paritair beheer van de sociale zekerheid en in adviesraden. We introduceren nieuwe participatiemethodieken en modellen, die een antwoord bieden aan het engagement van mensen. We zorgen er ook voor dat mensen betrokken zijn in hun bedrijf en organisatie, en dat de werkvloeren een plaats blijven waar mensen ruimte krijgen voor zelfontplooiing, inspraak en participatie. We pleiten bijgevolg voor sociale dialoog én voor andere vormen van geïnstitutionaliseerde dialoog, waar vakbonden en andere middenveldorganisaties op basis van een duidelijk mandaat kunnen onderhandelen met de overheid en andere actoren. We willen niet gewoon advies uitbrengen, we willen mee wegen op de strategische en inhoudelijke keuzes van het beleid.
- **2.2** We hebben daarbij oog voor het dichten van de participatiekloof. We versterken de stem van kwetsbare groepen door hen mee in het politieke debat te betrekken zodat ook zij volwaardig kunnen deelnemen aan het democratisch proces. Eveneens willen we de drempels in bestaande inspraakformules in kaart brengen en aanpakken om een bredere participatie te realiseren.
- **2.3** We willen dat adviesraden, waar dit relevant en passend is, de mogelijkheid krijgen om zelf burgerparticipatie te organiseren, om zo hun eigen adviezen te verrijken met de inbreng van burgers.
- **2.4** We ondersteunen de deelnemers die vanuit de Beweging participeren aan bestuursorganen en adviesraden aan de hand van vorming, informatie en dossiers

- **2.5** Adviesraden zijn de instrumenten bij uitstek om participatieve democratie mogelijk te maken en het middenveld te betrekken bij het beleid. We maken een evaluatie van de huidige betrokkenheid van middenveldorganisaties in de bestuursorganen van overheidsinstellingen, in het paritair beheer van de sociale zekerheid en in de adviesraden. We zorgen onder meer via een wederzijdse engagement tussen gemandateerden en hun organisaties voor een goede participatie aan de bestuursorganen en adviesraden waar we als middenveld een belangrijke rol spelen. We reageren tegen elk beleidsinitiatief dat de betrokkenheid van middenveldorganisaties in de bestuursorganen, de sociale zekerheid en de adviesraden inperkt.

WERKPUNT 3. Diversiteit als het nieuwe normaal

De organisaties van de Beweging willen een weerspiegeling zijn van de superdiverse samenleving. We zien diversiteit als een meerwaarde en we zorgen ervoor dat mensen ongeacht hun etnisch-culturele achtergrond of sociaal-economische positie aan de beleidstafels en in onze organisaties gehoord en betrokken worden. We maken de eigen werkingen zo inclusief mogelijk, zodat iedereen, ongeacht leeftijd, afkomst, nationaliteit, sociaal-economische positie, seksuele oriëntatie, beperking, gender, gezondheid, taal en religie, vanzelfsprekend deel uitmaakt van de groep en zich welkom voelt.

- **3.1** Een krachtig diversiteits- en inclusie-beleid is essentieel, zowel in het personeelsbeleid als ten aanzien van besturen, vrijwilligers, leden en klanten. De organisaties van de beweging bieden ruimte voor het delen van kennis en goede praktijken, versterken elkaars aanpak en vormen een gezamenlijke stem om inclusie te bevorderen en maatschappelijke verandering te stimuleren.
- **3.2** We zorgen ervoor dat de dienstverlening van de verschillende partnerorganisaties en geassocieerde partners, en de socio-culturele werkingen in de Beweging goed gekend zijn bij ieders achterban en bij nieuwe en diverse groepen in de samenleving. Alle partnerorganisaties en geassocieerde partners zorgen in onderling overleg voor een aanbod dat ook de groepen die we nu nog niet bereiken in de samenleving, kan aanspreken en betrekken.
- **3.2bis** De organisaties van de Beweging versterken ook hun banden met organisaties die specifieke doelgroepen bereiken. We zoeken hoe we in samenwerkingen elkaar kunnen verrijken en versterken. We documenteren positieve ervaringen en dragen deze uit binnen en buiten de Beweging. We ondersteunen en geven stem aan thema's die door deze organisaties worden aangebracht.
- **3.3** Van beroepskrachten en vrijwilligers verwachten de organisaties van de Beweging dat ze de waarden, missie en visie van de Beweging en van de partner-organisatie mee onderschrijven en uitdragen. We zetten actief in op politieke educatie en achtergrondinformatie, zodat ook een groeiproces mogelijk blijft.
- **3.4** Uitsluiting en discriminatie worden actief verworpen en bestreden, zowel binnen de organisaties van de Beweging, als in de samenleving.
- **3.5** We werken op geen enkele manier samen met extreemrechtse partijen en mandatarissen en organisaties, die uitsluiting en discriminatie promoten. Elke organisatie werkt een strategie uit die bepaalt hoe ze omgaat met extreemrechtse partijen en organisaties en met besturen waar extreemrechtse partij(en) deel van uit maken.

WERKPUNT 4. Een strategie rond juridisch procederen

De toenemende juridisering van de samenleving biedt zowel uitdagingen als kansen. Zowel burgers als middenveldorganisaties stappen sneller naar de rechtbank om beleidsbeslissingen aan te vechten of nieuw beleid af te dwingen. Dat is vaak noodzakelijk omdat rechten miskend en geschonden worden. Hoewel we bij voorkeur via dialoog naar consensus streven, maken juridische stappen inherent deel uit van onze rol, zeker als het gaat om het vrijwaren van rechten.

Omgekeerd neemt ook het risico toe dat middenveldorganisaties of hun leden aangeklaagd worden of dat hun werking steeds meer juridische ondersteuning vergt.

Ook politiek gezien zijn er verschillende zaken aan het schuiven. Zowel de Europese, federale, Vlaamse als lokale overheden formuleren voorstellen die op een of andere manier een negatieve impact hebben op middenveldorganisaties.

- **4.1** Vanuit de Beweging blijven we ons opstellen als een betrouwbare partner van de overheid door met de overheid in dialoog te gaan en een constructieve samenwerking na te streven, waarbij we onze eigen waarden en belangen beschermen. Maar daar waar overleg faalt en de overheid fundamentele rechten van mensen en doelgroepen miskent of schendt, zullen we ons democratisch recht om naar de rechtbank te stappen uitoefenen.
- **4.2** Het gebruik van juridische procedures wordt zorgvuldig overwogen als alle andere vormen van overleg falen. Hiervoor stellen we een bruikbaar afwegingskader op. In de afweging geven we bijzondere aandacht en groot gewicht aan schendingen van fundamentele rechten van mensen en organisaties. Wanneer we opteren voor juridische procedures, doen we dat bij voorkeur binnen brede maatschappelijke coalities.
- **4.3.** We bereiden ons voor op juridische uitdagingen, wanneer middenveldorganisaties onder druk komen te staan door overheidsingrepen of aanklachten door externe organisaties. We bundelen onze krachten om de juridische uitdagingen aan te gaan.
- **4.4** We waken erover dat de overheid maximaal de wettelijke instrumenten respecteert, die de rechtsgeldigheid van overheidsoptreden garanderen, zoals het Grondwettelijk Hof, de Raad van State, de Inspectie van Financiën, het Rekenhof en Audit Vlaanderen. Daarom gaan we ook in overleg en ageren we tegen elk initiatief dat de rol van en de toegang tot de rechterlijke macht wil uithollen, zowel nationaal als Europees. In het bijzonder blijven we de verdediging opnemen van de arbeidsrechtbanken als afzonderlijke, laagdrempelige instantie voor sociaalrechtelijke geschillen.

WERKPUNT 5. Een sterk wervend sociaal verhaal

De organisaties van de Beweging ijveren voor sociale vooruitgang en inclusiviteit. Zeker in tijden van toenemende polarisatie, conservatisme en wantrouwen is er behoefte aan een vernieuwend progressief sociaal verhaal dat hoop en verbinding biedt. Tegenover manipulatie, fake news en new speak, waarbij klassieke democratische begrippen een nieuwe (en schadelijke) invulling krijgen, plaatsen we een boodschap gebaseerd op waarheid, nuance, helderheid en waardigheid, die begrijpelijk en toegankelijk is voor een breed publiek. We leggen de mechanismen bloot, duiden de mogelijke impact van fake news en brengen actoren aan het licht die hiervan profiteren.

We nemen onvrede en angst in de samenleving serieus en formuleren antwoorden die bijdragen aan een solidaire, duurzame, democratische en inclusieve samenleving. We schrikken er niet voor terug om systeemfouten te benoemen en te veroordelen en bieden een helder alternatief, gebaseerd op solidariteit en empathie. Dit nieuwe verhaal komt tot stand binnen een diverse samenleving en reflecteert ook die diversiteit.

Elke organisatie binnen de Beweging heeft zijn eigenheid. Samen vormen we een sterk sociaal verhaal voor de toekomst. Dat vernieuwde verhaal vertalen we vervolgens naar concreet engagement in de samenleving. We willen daarbij experimenteren met nieuwe, eigentijdse en inclusieve methodieken. We breken een lans voor de meerwaarde van sociaal engagement.

Dit verhaal moet gepaard gaan met een krachtige en moderne, bewegingsbrede communicatiestrategie die aansluit bij een divers publiek en de dynamiek van digitale media. We gebruiken moderne communicatie om onze boodschap op een assertieve manier te verspreiden en aanwezig te zijn daar waar de doelgroep aanwezig is.

- **5.1** De organisaties van de Beweging schrijven, onder coördinatie van beweging.net, samen aan een gedeeld sociaal verhaal dat onze waarden en visie op de samenleving en het belang van middenveld op een assertieve manier uitdraagt. Daarbij hebben we oog voor de internationale dimensie. Voldoende ontmoeting en uitwisseling is hierbij cruciaal.
- **5.2** Ons sociaal verhaal wordt uitgewerkt, geactualiseerd en gedragen, dankzij een brede betrokkenheid en participatie van leden, ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en medewerkers op lokaal, nationaal en globaal niveau. Dit is een kans om onze basiswerking en politiserende opdracht toe te passen en gezamenlijk te versterken. Actieve burgerparticipatie is een belangrijk principe voor de beweging.
- **5.2.bis** We optimaliseren onze werkvormen en maken van onze toekomstige events dynamische inspiratiedagen.
- **5.3** De organisaties van de Beweging vertalen dat verhaal in eigentijds, inclusief engagement samen met geëngageerde burgers en vrijwilligers.
- **5.4** De organisaties van de Beweging brengen boodschappen op een begrijpelijke en genuanceerde manier, positief en sociaal waar het kan, kritisch wanneer het moet. We koppelen dat aan onze waarden en onze visie op de samenleving en laten ons niet verleiden tot fakenews.
- **5.5** We bouwen aan structurele en tijdelijke netwerken tussen de organisaties van de Beweging en externe organisaties en personen (bv. academici, politici, journalisten, beroepsgroepen, opiniemakers, maatschappelijk leiders, progressieve denktanks, ...) om een gezamenlijk sociaal verhaal te creëren en uit te dragen.
- **5.6** We formuleren onze voorstellen op een assertieve en gedurfde manier, zonder bij te dragen aan de polarisering. We ontwikkelen een digitale strategie die verder gaat dan communicatie, maar ook inzet op onlinegemeenschappen, digitale participatie en samenwerking met influencers en contentmakers die onze waarden delen.
- **5.7** De organisaties van de Beweging ontwikkelen een strategie gericht op het bereiken en uitdagen van jongeren en nieuwe doelgroepen die nog niet actief betrokken zijn in een werking van een partner. Daarbij zijn we aanwezig daar waar de beoogde doelgroepen zelf aanwezig zijn, in hun digitale en fysieke leefwereld, zonder mensen uit het oog te verliezen die digitaal moeilijk of niet bereikbaar zijn. We zoeken naar nieuwe modellen en formats die aansluiten bij de leefwereld, cultuur, noden en behoeften van nieuwe groepen en durven daarbij de grenzen van onze huidige werking verleggen. Op die manier zorgen we ervoor dat hun stem en ideeën volwaardig meewegen in onze gezamenlijke strategie.

- **5.8** We zoeken aansluiting bij de leefwereld van jongeren en andere doelgroepen die nog te weinig betrokken zijn, door te luisteren en door onze werkingen ook op maat te maken van hun interesses en noden. Hierbij zullen we in samenspraak met de jongerenorganisaties jongeren actief aanspreken en betrekken. Zo geven we jongeren eigenaarschap en maken hen tot mede-architecten van onze Beweging. Organisaties van de Beweging zetten in op innovatieve en aantrekkelijke methodieken, zoals bv. Influencers, peer-to-peer-engagement en digitale communicatie door en voor jongeren.
- **5.8bis** Naast de klassieke communicatievormen zetten we meer en meer in op onlinecommunicatie, als middel om onze klassieke achterban te bereiken en te activeren. Waar nodig organiseren we vormings- en informatiesessies om iedereen vertrouwd te maken met deze nieuwe communicatievormen.
- **5.9** We versterken onze gezamenlijke digitale aanwezigheid door een geïntegreerde strategie die alle communicatiekanalen van de Beweging en haar partners verbindt. Op die manier bouwen we aan een dynamisch netwerk, waarin mensen zich herkennen, participeren en bijdragen aan onze missie.

WERKPUNT 6. Politieke strategie en verhouding tot partijpolitiek

De politieke strategie van beweging.net vormt het kompas om onze politieke verbondenheid en samenwerking af te toetsen.

WERKPUNT 7. Impactgericht werken

De Beweging en haar organisaties kiezen resoluut voor impactgericht werken en durven kritisch kijken naar de eigen werking. Samenwerken is één van de manieren om de impact te verhogen. Binnen het netwerk stellen we overlappende of parallelle initiatieven in vraag vanuit de ambitie om sterker samen te werken. We bundelen krachten waar mogelijk, creëren synergie en vermijden versnippering. Lokale samenwerkingen en gezamenlijke projecten worden dé motor van vernieuwing, zodat middelen en energie maximaal renderen voor maatschappelijke verandering.

HOOFDSTUK 2. NABIJHEID CREËREN

CONTEXT

De digitale revolutie heeft onze samenleving in snel tempo veranderd. Nog nooit waren diensten en informatie zo toegankelijk. Via de digitale snelweg komen dienstverlening en administratie zelfs tot in onze huiskamers. Voor wie digitaal mee kan, is het leven dus een pak gemakkelijker geworden. Ook als Beweging zijn we op de digitale trein gesprongen. Voor heel wat van onze partnerorganisaties is het digitale niet meer weg te denken uit de dagelijkse werking.

Maar er is ook een keerzijde. De digitale kloof is voor heel wat mensen in onze samenleving nog steeds een realiteit. Voor hen wordt het juist moeilijker om informatie te vinden of om beroep te doen op sociale en publieke diensten.

Als Beweging blijven we inzetten op nabijheid. Het is voor de sociale cohesie in de samenleving superbelangrijk dat mensen elkaar kunnen ontmoeten in hun eigen gemeente. Via het lokale verenigingsleven brengen we mensen op eigentijdse wijze samen. We werken daarvoor systematisch samen met andere verenigingen in de buurt of de gemeente. Via de dienstverlening zorgen we ervoor dat iedereen toegang heeft tot informatie, zorg en hulp bij administratie. We doen dat niet alleen digitaal, maar ook via fysieke punten. We zullen daarvoor ook samenwerken met andere dienstverleners. Niet concurrentie, maar samenwerking is de oplossing. Ook in onze dienstverlenende rol vertrekken we van solidariteit en empathie. Mensen zien hun rechten door onze organisatie(s) verdedigd.

Op die manier willen we ook het vertrouwen van mensen in onze organisaties verhogen. Persoonlijke en respectvolle contacten, een vertrouwd gezicht, een concreet en bereikbaar contactpunt moeten helpen in de strijd tegen phishing en de overvloed aan valse berichten op het internet. Evenzeer zijn ze een krachtige tool in de strijd tegen vereenzaming en tegen (digitale) uitsluiting. Ontmoeting is belangrijk om onze rol van assertief sociaal middenveld, waarover we in het eerste hoofdstuk spreken, ten volle te kunnen opnemen. Enkel door ontmoeting, debat, co-creatie en samen actievoeren kunnen we bijdragen aan een meer sociale, duurzame, democratische en inclusieve samenleving.

WIJ MAKEN WERK VAN:

8. *Een betere samenwerking tussen de dienstverleners op lokaal niveau*
9. *Lokale netwerken tussen verenigingen*
10. *Toegankelijke, laagdrempelige en levendige ontmoetingsplekken*

WERKPUNT 8. Een betere samenwerking tussen de dienstverleners op lokaal niveau

De tijd waarin elke dienstverlenende organisatie een breed verspreid kantorennetwerk had, tot in elke Vlaamse gemeente, komt niet meer terug. Ook de organisaties van de Beweging ontsnappen niet aan de harde economische realiteit. Een kantoor openhouden in elke gemeente is simpelweg financieel onmogelijk.

Het bundelen van diensten en functies van meerdere organisaties kan concrete locaties wel weer economisch leefbaar maken. We kijken daarvoor niet alleen naar onze eigen diensten en functies, maar ook naar potentiële partners buiten de organisaties van de Beweging. We vinden dat mensen in een aanvaardbare tijdspanne, afhankelijk van de lokale en budgettaire context, terecht moeten kunnen bij een dienstverlener, waarbij we ook de toegenomen digitale dienstverlening niet negeren en waar mogelijk faciliteren.

De digitalisering heeft het karakter van de dienstverlening grondig veranderd. De meeste mensen vinden gelukkig vlot hun weg naar informatie op het internet en een toenemend aantal dienstverlenende – en hulpverleningsvragen gebeurt digitaal. Dat proces heeft het verdwijnen van fysieke kantoren in de hand gewerkt. Tegelijkertijd zijn er bepaalde groepen voor wie het huidige digitale aanbod te complex en ontoegankelijk is. Binnen de organisaties van de Beweging leeft er heel wat expertise om digitale uitsluiting aan te pakken. Het aanboren van die expertise en het betrekken van ervaringsdeskundigen moeten helpen om de dienstverlening nog toegankelijker te maken.

Onze voorstellen:

- **8.1** We zetten volop in op het delen van de bestaande kantoren van partnerorganisaties. Moderne communicatietechnologie en ICT-infrastructuur laten flexibel gebruik van ruimtes makkelijker toe. Aan het delen van infrastructuur worden duidelijke doelstellingen en voorwaarden gekoppeld. We zorgen voor een warm onthaal voor bezoekers (leden, vrijwilligers,...).
- **8.2** We zorgen ervoor dat mensen altijd bij een dienstverlener terecht kunnen. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van het 'click-call-connect'-principe of een of een andere werkvorm op maat van het doelpubliek. Om binnen een aanvaardbare tijdsspanne bij een dienstverlener terecht te kunnen zijn er voldoende aanspreekpunten nodig, die vlot toegankelijk en bereikbaar zijn en voldoende ruime openingstijden hebben. Om de digitale dienstverlening toegankelijker te maken zetten we enerzijds in op het versterken van de digitale geletterdheid van mensen, zodat ze gebruik kunnen maken van de digitale dienstverlening en met vertrouwen het internet en AI leren gebruiken. Anderzijds durven we ook kritisch kijken naar de interne procedures en stappen die mensen binnen de digitale dienstverlening moeten doorlopen.
- **8.3** We evolueren naar een meer outreachende werking, waarbij we naar mensen toegaan i.p.v. mensen naar kantoor te laten komen. Dankzij de digitalisering kan elke dienstverlener en elke medewerker proactief en plaats-onafhankelijk aan dienstverlening doen. Met een laptop kan hij/zij op elke locatie aan het werk. Het belang van persoonlijk contact en fysieke ontmoeting kan gerust hand in hand gaan met digitale dienstverlening.
- **8.4** De organisaties van de Beweging zetten hun dienstverleners en medewerkers, en bij uitbreiding hun vrijwilligers die digitaal hun weg vinden op het internet, in om mensen te helpen bij het opzoeken van informatie, het boeken van afspraken, het aanvragen van documenten, ongeacht zijn eigen specialiteit. Dankzij artificiële intelligentie kunnen medewerkers ook meer complexe vragen van mensen opvangen en beantwoorden. Uiteraard blijft voor de zeer complexe of gespecialiseerde vragen doorverwijzing naar de juiste dienst aangewezen. Dit biedt mogelijkheden om de diensten en het aanbod van de verschillende partnerorganisaties voor een stuk bewegingsbreed uit te rollen.

- **8.5** We zetten, vanuit een kritische en reflectieve houding in op het versterken van de digitale mogelijkheden voor personeel, zoals het ontwikkelen van zinvolle en betrouwbare AI-toepassingen ter ondersteuning van de werking. We maken werk van het verhogen van de digitale vaardigheden van personeelsleden, vrijwilligers en leden. We leiden hen op om met AI-toepassingen aan de slag te gaan en om misbruik van en door AI te herkennen en te signaleren. We hebben aandacht voor privacy en veilig databeheer. Waar nodig zetten we in op het verhogen van de digitale geletterdheid van mensen, zodat ze zelf gebruik kunnen maken van de digitale dienstverlening.

WERKPUNT 9. We maken werk van lokale netwerken tussen verenigingen

Het is vandaag voor verenigingen niet evident om in elke gemeente, laat staan elke deelgemeente, nog een volwaardig aanbod aan activiteiten te organiseren. We zetten de komende jaren meer in op samenwerking tussen verenigingen, zowel deze binnen als buiten de Beweging, met respect voor ieders eigenheid. We willen vaker gezamenlijk activiteiten organiseren, communiceren over elkaars acties en evenementen, samen duurzame, langlopende projecten opstarten om tegemoet te komen aan lokale noden, en ruimtes delen.

Onze voorstellen:

- **9.1** De vrijwilligers en militanten van de organisaties binnen de beweging vormen de motor tot de nieuwe samenwerkingsvormen op lokaal niveau. Ze vinden elkaar, bv. in een bewegingspunt of in een nieuwe samenwerkingsvorm, en ze bepalen samen hoe ze doelgericht lokaal kunnen samenwerken om elkaar te versterken, zonder hun eigenheid te verliezen. De organisaties van de Beweging helpen elkaar bij het ondersteunen van deze lokale samenwerkingen.
- **9.2** Ook de medewerkers van verschillende organisaties van de Beweging kunnen hun werking meer op elkaar afstemmen door beter samen te werken en te coördineren. In de samenwerking respecteren we de eigenheid van elke organisatie. Zo kunnen we elkaar inspireren en een rijker en gevarieerder activiteitenaanbod realiseren voor alle leden, zonder in concurrentie te gaan.
- **9.3** Om een fijnmazig netwerk van verenigingen in elke (deel)gemeente te creëren, gaan we sterker in gesprek met andere verenigingen en burgerinitiatieven die willen bijdragen aan een meer duurzame, sociale, inclusieve en democratische samenleving, met als doel elkaar te versterken. We hebben daarbij specifiek oog voor de diversiteit die leeft binnen onze samenleving.
- **9.4** We stimuleren vormen van co-creatie tussen verschillende organisaties (ook buiten de Beweging), waarbij we op participatieve wijze nieuwe en vernieuwende sociale projecten uitwerken die een meerwaarde vormen voor de samenleving.

WERKPUNT 10. Toegankelijke en levendige ontmoetingsplekken

Nu in tal van kleinere gemeenten zowel winkels, horeca, als verenigingen en hun gemeenschapsinfrastructuren verdwijnen, ervaren we pas hoe belangrijk deze plekken en functies zijn voor een gemeenschap. Ontmoetingsplaatsen staan ook onder druk door juridisering, teloorgang van kerkelijke structuren en strengere regelgeving. We willen het tij helpen keren en steunen initiatieven om diensten, winkels en verenigingen, in kleine gemeenten maar ook in wijken van (grote) steden, te ondersteunen of een nieuwe plek te geven. We zorgen ervoor dat bestaande gemeenschaps-infrastructuur niet verdwijnt.

Tegelijkertijd staan we open voor de nieuwe mogelijkheden die zich aanbieden. Zo willen we mee nadenken welke invulling we willen geven aan leegstaande kerken of andere locaties die vrijkomen.

Ook hier ligt de sleutel bij samenwerking en bij het integreren van functies, o.m. door het creëren van levendige plekken waar meerdere organisaties actief kunnen zijn en de ruimte kunnen delen. Geen enkele organisatie kan immers de aankoop en/of exploitatie alleen dragen. Meerdere organisaties samen kunnen wel dergelijke ontmoetingsplekken uitbaten, ondersteund door vrijwilligers en beroepskrachten.

Door meerdere organisaties en meerdere functies te combineren, creëren we opnieuw levendige ontmoetingsplekken. De combinatie van flexibele kantoorruimtes, vergaderruimte, ontmoetingsplek, horeca en zorgfuncties brengt mensen opnieuw samen, biedt kansen aan projecten en politiserend bewegingswerk. Het brengt de dienstverlening weer dicht bij mensen. De samenwerkingen en kennisopbouw vanuit buurtwerking en zorgzame buurten kan hiervoor als richtingwijzer gelden.

- **10.1** De organisaties van de Beweging zoeken doelgericht samenwerking met lokale overheden, scholen, lokale dienstencentra, commerciële en lokale partners, kerkfabrieken e.a., die ons waardenkader delen, om levendige en brede ontmoetingsplekken te creëren die onder meer gericht zijn op het vergroten van bereik, het versterken van democratische cultuur en mobilisatie.
- **10.2** De organisaties van de Beweging bekijken met de bestaande organisaties en verenigingen binnen en buiten de Beweging, welke noden er lokaal zijn aan infrastructuur en welke functies gecombineerd kunnen worden. De organisaties binnen de Beweging beslissen finaal zelf over het mogelijk gedeeld gebruik van lokalen onder de partnerorganisaties.
- **10.3** De organisaties van de Beweging bestuderen de noden en de mogelijkheden om bestaande gemeenschapsinfrastructuur te behouden en te vernieuwen, of om nieuwe gemeenschapsinfrastructuur te creëren. We houden hierbij rekening met het duurzaam en financieel plaatje.
- **10.4** De organisaties van de Beweging creëren waar mogelijk een netwerk van flexibele werkplekken die vlot te reserveren zijn en die door meerdere organisaties binnen en buiten de Beweging kunnen gedeeld worden. We kiezen voor een hybride en weloverwogen aanpak waarin zowel infrastructuur als personeelsinzet doelgericht worden afgestemd op lokale noden en beschikbare middelen. Zo realiseren we een beperkt, maar structureel aanbod dat financieel haalbaar blijft en tegelijk versterken we de lokale verankering door samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid.
- **10.5** We testen in die nieuwe ontmoetingsplekken uit hoe de organisaties van de Beweging kunnen samenwerken op vlak van inzet van medewerkers, afstemming van werkingen, financieel en organisatorisch, met respect voor ieders eigenheid. Wat we zelf in beheer hebben, daarmee moeten we het goede voorbeeld geven.
- **10.6** We brengen drempels in kaart, benoemen ze en werken ze weg om de toegang tot de organisaties van de Beweging laagdrempelig en inclusief te maken voor alle doelgroepen in de samenleving.
- **10.7** De organisaties van de Beweging maken ruimte in hun werking om zich in te zetten voor verbinding. Niet alles moet een directe 'return on investment' opleveren. Onze werkingen houden ook een duurzame maatschappelijke 'return on investment' voor ogen.

HOOFDSTUK 3.

SOCIAAL INVESTEREN EN MAATSCHAPPELIJK INNOVEREN

CONTEXT

Als sociale beweging hebben we vanaf ons ontstaan geïnvesteerd in sociale ondernemingen en maatschappelijk relevante projecten. Een aantal van de organisaties binnen de Beweging zijn ontstaan als project en uitgroeid tot sociale onderneming. We hebben vanuit de Beweging tal van initiatieven en organisaties (mee) opgericht in de zorg, in sociaal toerisme, in armoedebestrijding, in kinderopvang, in energie, in loopbaanbegeleiding, in opleiding van kwetsbare jongeren, e.a. We participeren mee in energiecoöperaties, edm. Heel vaak zijn het vrijwilligers die mee initiatief nemen en de uitbouw van een initiatief helpen realiseren. Deze zijn ondertussen uitgroeid tot waardevolle projecten en organisaties, die duurzaam moeten verankerd blijven. Telkens was en is het de bedoeling om een rechtvaardig antwoord te bieden op een maatschappelijke nood.

Ook in de toekomst zien we heel wat noden en blijven we zoeken naar mogelijkheden om hierop in te spelen. Zien – oordelen – handelen, is nog steeds onze leidraad. Dit blijft een fundament waarop onze hedendaagse innovatietechnieken en methodologieën steunen.

In moeilijke tijden bouwen maatschappelijk innovatoren bruggen tussen oud en nieuw. Wanneer het oude niet meer werkt en het nieuwe nog zoek is, creëren zij ruimte voor experiment, dialoog en verbeelding. Niet als luxe maar als noodzaak in een tijd waarin vaste kaders vervagen.

WE MAKEN WERK VAN VOLGENDE PUNTEN:

11. *Het detecteren en aanpakken van nieuwe en van niet-ingevulde noden in de samenleving.*
12. *Zakelijk samenwerken om onafhankelijkheid te garanderen.*

WERKPUNT 11. Het detecteren en aanpakken van nieuwe en niet-ingevulde noden in de samenleving

Alle organisaties van de Beweging staan met hun voeten in de praktijk. Medewerkers en vrijwilligers zien en horen elke dag met welke vragen en bekommernissen mensen geconfronteerd worden. Signalen van vereenzaming, hoge woningprijzen, digitale drempels, zorgnoden, onveiligheid, vervreemding, racisme, armoede en bestaansonzekerheid, vervoersarmoede, enz. worden op die manier gecapteerd. Ze vormen de inspiratiebron voor het opnemen van een actief collectief burgerschap en leiden zo tot tal van nieuwe en duurzame projecten en initiatieven in de Beweging.

Heel wat maatschappelijke uitdagingen zijn gelaagd en complex en vragen om een structurele benadering. We bundelen daarvoor de krachten, zoeken relevante en betrouwbare partners binnen en buiten het eigen netwerk en brengen kennis en expertise samen.

Onze voorstellen:

- **11.1** De organisaties van de Beweging blijven noden inventariseren in de samenleving, met bijzondere aandacht voor alle plaatsen waar we voor uitdagingen staan en voor mensen in maatschappelijk kwetsbare posities.
- **11.2** Samen met de betrokken doelgroepen en ervaringsdeskundigen verkennen we maatschappelijke vraagstukken, verzamelen we inzichten en werken we stapsgewijs aan oplossingen die aansluiten bij hun behoeften. Zo komen we tot een impactvolle maatschappelijke innovaties.
- **11.3** We werken steeds doel- en impactgericht. We hanteren en combineren daarbij verschillende tactieken om maximaal impact te bereiken: samenwerking met anderen, nieuwe initiatieven opzetten, investeren, beleidsbeïnvloeding, innoveren, ... We werken daarvoor o.a. actief samen met betrokken mandatarissen van alle democratische partijen op alle beleidsniveaus, zodat ze onze bezorgdheden, knelpunten en mogelijke oplossingen kennen.
- **11.4** De organisaties van de Beweging ontwikkelen samen nieuwe concepten en businessmodellen om noden aan te pakken en zoeken hiervoor de nodige middelen en de nodige, betrouwbare en competente partners. We investeren zelf (mee) in projecten en in sociale ondernemingen die een antwoord bieden op nieuwe maatschappelijke noden en bijdragen tot een sociale en duurzame samenleving, na onderzoek van de financiële haalbaarheid. We zoeken partners in de samenleving die vernieuwende concepten kunnen (helpen) realiseren.
- **11.5** De organisaties van de Beweging ondersteunen waar mogelijk actoren in de samenleving - ook buiten de Beweging- die projecten realiseren met een zinvolle maatschappelijke impact, steeds in lijn met onze visie op mens en samenleving. We ondersteunen initiatieven waarbij sociale organisaties uit België en andere landen in de verschillende continenten hun kennis en expertise kunnen samenleggen.
- **11.6** Het coöperatief ondernemen kent een ware heropleving, met een nieuwe golf aan coöperatieve (burger-)initiatieven. We zorgen ervoor dat de kennis over het coöperatief ondernemen toeneemt bij onze leden en vrijwilligers. In tal van domeinen zoals o.m. energie en wonen ondersteunen de organisaties van de Beweging burgers en organisaties die initiatief nemen om zelf een antwoord te geven op noden die zij zien. Het model verdient meer aandacht en ondersteuning in de Beweging.

WERKPUNT 12. Zakelijk samenwerken om onafhankelijkheid te garanderen.

De organisaties van de Beweging streven een zekere mate van financiële onafhankelijkheid en autonomie na. Het biedt de kans om zelf te bepalen welke noden en/of doelgroepen ondersteuning nodig hebben, los van politieke of ideologische agenda's. Het biedt ook de kans om zelf projecten op te starten. En het laat toe om tegenslagen of wijzigingen in het beleid op te vangen.

Die onafhankelijkheid is mogelijk dankzij een betrouwbaar financieel beleid en dankzij onderlinge solidariteit. Vandaag ontwikkelen alle organisaties van de Beweging hun eigen financiële en zakelijke strategie. Door meer te gaan samenwerken en elkaar te ondersteunen, is ook op dat vlak meer mogelijk.

Onze voorstellen:

- **12.1** We zoeken naar financieringsmodellen, waarbij we zoveel mogelijk inzetten op menselijk en sociaal kapitaal. We denken daarbij bv. aan het activeren van burgerkapitaal, coöperaties, het ontwikkelen van commerciële nevenactiviteiten. De Beweging doet dit maximaal in samenwerkingen en in afstemming met de organisaties van de Beweging en daarbuiten.
 - **12.2** Waar het ons financieel kan versterken, zoeken we efficiëntie op. Dit willen we behouden en versterken door hier nog meer gebruik van te maken en op in zetten. Dat kan bv. door meer kennis uit te wisselen en samen te werken op vlak van diensten en samen aankoop. We onderzoeken ook de mogelijkheden om expertise uit te wisselen en in te kopen bij elkaar.
 - **12.3** Ook de verschillende studie- en vormingsdiensten binnen de Beweging zullen meer intensief samenwerken om overlappingsen te vermijden. Vormingen bij één van de partners van de Beweging worden waar mogelijk en zinvol voor het hele netwerk opengesteld.
 - **12.4** De organisaties van de Beweging stimuleren ook de vrijwilligers om bij elk project diverse financieringsmogelijkheden te onderzoeken. We geven hun opleidingen rond diverse financieringsmodellen en we reiken hen haalbare concepten aan die ze zelf verder gericht kunnen uitrollen op het terrein.
-

HOOFDSTUK 4.

SOCIAAL-RECHTVAARDIGE KLIMAATTRANSITIE REALISEREN

CONTEXT

De grootste uitdaging voor de komende decennia is de samenleving koolstofneutraal maken en het milieu beschermen. Dat is niet alleen een opdracht voor de overheid, maar voor iedereen in de samenleving. Ook verenigingen, vakbonden, ngo's, mutualiteiten en non-profitorganisaties moeten dus aan de slag. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties en de Donuteconomie vormen daarbij de leidraad.

Om verdere klimaatopwarming te vermijden, is zowel internationaal als nationaal op alle domeinen van de samenleving een omslag nodig. Voor de Beweging is het belangrijk dat deze transitie sociaal-rechtvaardig is en dat bedrijven, organisaties en mensen de middelen en de tijd krijgen om die energietransitie te realiseren, zodat ze toegankelijk is voor iedereen. We hebben daarbij bijzondere aandacht voor de internationale rechtvaardigheidsdimensie.

We willen onze achterban daarbij ondersteunen, o.m. door beleidsmatig te ijveren voor sociaal-rechtvaardige maatregelen, zoals bv. toegankelijk openbaar vervoer, en door innovatieve projecten op te zetten die hen helpen bij hun eigen klimaattransitie. De klimaattransitie is meer dan de energietransitie en infrastructuur-aanpassingen alleen. Ze raakt aan onze manier van wonen, werken, zorgen, samenleven en consumeren. Een holistische benadering, die ook welzijn, gezondheid, inclusie en participatie omvat, is noodzakelijk.

Ook in de eigen organisatievoering moeten alle organisaties van de Beweging de omslag maken naar een grotere CO₂-reductie van hun werking. De klimaattransitie zal ook voor de Beweging heel wat financiële en organisatorische inspanningen vergen.

WE MAKEN WERK VAN VOLGENDE PUNTEN:

13. *Nieuwe projecten die burgers ondersteunen bij deze klimaattransitie*
14. *Het verduurzamen van de eigen werking*

WERKPUNT 13. Nieuwe projecten die burgers ondersteunen bij de klimaattransitie

De klimaattransitie zal veel inspanningen vergen van de bevolking. We investeren niet alleen in het versterken van een positief maatschappelijk draagvlak voor de klimaattransitie, maar ook in creatieve projecten om burgers te ondersteunen. Dat hebben we ook in het verleden al bewezen met bv. samenaankoop van isolatiemateriaal edm. De komende jaren willen we dit pad verder bewandelen door zelf creatieve oplossingen te bedenken en in projecten om te zetten. De klimaattransitie is niet alleen een energietransitie waarbij projecten op vlak van omschakeling naar hernieuwbare energie en energiereductie in het vizier komen. Het is ook een opdracht om het milieu beter te beschermen en zuinig om te springen met grondstoffen. In dat opzicht behoren projecten rond circulaire economie en korte keten tot de mogelijkheden. Inspanningen voor het klimaat en het milieu hebben vaak ook gunstige impact op de gezondheid van mensen en omgekeerd.

De gevolgen van klimaatverandering en de klimaattransitie zijn niet voor iedereen gelijk. Ook wereldwijd is er een kloof tussen rijke en arme landen. Mensen in lagere inkomenslanden ondervinden de zwaarste gevolgen, zonder dat ze een wezenlijk aandeel in de oorzaken van de klimaatverandering hebben gehad. Daarom is het essentieel dat klimaatmaatregelen niet alleen duurzaam, maar ook sociaal-rechtvaardig zijn. Dit wil zeggen dat de transitie toegankelijk moet zijn voor iedereen. Ook dat vormt een extra stimulans voor organisaties en vrijwilligers om samen met de betrokken doelgroep mee aan de slag te gaan.

Onze voorstellen::

- **13.1** De organisaties van de Beweging voeren een duurzaamheidstoets in, waar we al onze projecten, acties en werkingen aan aftoetsen. Duurzaamheid, zowel ecologisch als sociaal, is een belangrijk aandachtspunt in de werking.
- **13.2** We houden ook onze eigen kernactiviteiten (zorg, vrede, kinderopvang, vorming, vrije tijd, internationale solidariteit, socio-cultureel werk, ...) tegen het licht en bekijken het door een duurzaamheidsbril. Waar mogelijk verduurzamen we de eigen kernactiviteiten. Wanneer er netwerkmomenten, studiedagen, congresdagen of andere worden georganiseerd, kiezen we voor lokale en duurzame catering-initiatieven. Ook qua attenties voor sprekers e.a. staan we stil bij duurzame bedankingen.
- **13.3** De organisaties van de Beweging werken aan draagvlak bij de bevolking en bedrijven om zich mee te scharen achter een sociaal-rechtvaardig klimaatbeleid. We hebben daarbij bijzondere aandacht voor de internationale dimensie.
- **13.4** We zetten nog meer in op projecten die mensen ondersteunen bij een duurzame klimaattransitie en de omschakeling naar een koolstofarme samenleving. We stimuleren de partnerorganisaties en hun vrijwilligers en responsabiliseren bedrijven om nieuwe projecten uit te denken en bestaande projecten op te schalen. We ondersteunen initiatieven waarbij sociale organisaties uit België en andere landen in de verschillende continenten elkaar kunnen inspireren.
- **13.5** De organisaties van de Beweging zijn voorvechter van het sociaal rechtvaardigheidsaspect in het maatschappelijke debat rond klimaattransitie. Daarom ondersteunen we (externe) organisaties en vrijwilligers die met creatieve oplossingen komen en helpen hen op alle mogelijke manieren om goede ideeën te realiseren. Dat kan zowel financieel zijn, als via politieke beleidsbeïnvloeding, het indienen van subsidiedossiers, juridische ondersteuning, het samenbrengen van relevante partners, ...

WERKPUNT 14. Het verduurzamen van de eigen werking

Om de eigen bedrijfsvoering van de organisaties verder te verduurzamen, neemt elke organisatie van de Beweging, voor wie dit relevant is, haar mobiliteitsbeleid, haar patrimonium, haar beleggingsbeleid en haar aankoopbeleid onder de loop. Het zijn belangrijke hefboomen waarmee ook de organisaties van de Beweging hun bijdrage kunnen leveren aan een duurzame en koolstofarme samenleving.

- **14.1** Autoverplaatsingen en vliegtuigreizen hebben een aanzienlijke ecologische voetafdruk. Om de impact op het klimaat te verminderen, is het noodzakelijk om het mobiliteitsbeleid binnen de organisaties van de Beweging verder te verduurzamen. We stimuleren maximaal het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer. We maken ook maximaal gebruik van de wettelijke mogelijkheden inzake mobiliteitsbudgetten en fietslease en blijven intussen ook beleidsmatig betere voorstellen uitwerken. We verminderen het aantal vliegtuigreizen en geven de voorkeur aan treinreizen of andere vormen van gedeeld of duurzaam vervoer.
- **14.2** Tegen 2050 moeten alle gebouwen in België op een duurzame wijze gerenoveerd worden, met aandacht voor isolatie en hernieuwbare energie. Ook het patrimonium van de Beweging vraagt forse investeringen om deze doelstellingen te behalen. Om dit traject te realiseren, is een structurele aanpak en een meerjarenplan nodig. De organisaties van de Beweging engageren zich om hier werk van te maken.
- **14.3** Het financieel beleid behoort tot de autonomie van elke partnerorganisatie. Toch is hier ook meer ambitie mogelijk. Ondanks de gewijzigde internationale context, blijven investeringen en beleggingen in de klimaattransitie noodzakelijk. Ook vanuit de Beweging moeten we daaraan bijdragen. In het Charter Duurzaam Aeropolis bijvoorbeeld, engageerden diverse partnerorganisaties zich al tot een duurzaam financieel beleid, via een eigen verduurzamingstraject. Dit kan andere organisaties inspireren.
- **14.4** De organisaties van de Beweging bekijken hun huidige beleggingscriteria en scherpen die verder aan. Naast ethische criteria worden ook duurzaamheidscriteria toegevoegd. We werken niet alleen met uitsluitingscriteria, maar zetten meer in op positieve beleggingen, waarbij we expliciet kiezen voor investeringen in duurzaamheid.
- **14.5** Alle partners van de Beweging hanteren een ecologisch en sociaal aankoopbeleid. Waar mogelijk wordt gewerkt met samenaankopen.
- **14.6** De organisaties van de Beweging evalueren hun vakantieaanbod en daguitstappen in functie van hun duurzame en sociale doelstellingen en sturen bij.

- Einde document -

CONGRES

Ruimte voor middenveld

 beweging.net

ARKIOS
HET KAN WEL

Familiehulp
het signaal voor jou

FEMMA
wereldvrouwen

Groep INTRO
SAMEN RICHTING GROEI

pasar

PAX
CHRISTI

Raak

saïmana
samen met

welzijnszorg
samen tegen armoede

WSM
We Social Movements